

Dandyho prchavý okamžiky

Jana Koutná (3. místo v II. kategorii)

O Candy už jsem ti říkal, ne? Kráska s křišťálovýma očima, která tě dostane, ani si nevšimneš. Krom toho pas jak přesýpací hodiny a hned je tady, hned támhle – života má za vás oba. A celýho mě obkroužil svým pohledem. To ty vypadáš, jak kdybys to měl už pár dní za sebou. Martin byl ke mně vždycky dost kritickéj. Ale já mu to nezalívám. Má mě vlastně jako dítě. Žádnýho syna se mu nedostalo, tak se stará o mě. No a nakonec v dobrý kondici jsem po tom Ilonině extempóre teda nebyl, to musím přiznat. No ale tehdy jsem na Martina pěkně vyjel. Kecy o nějaký nový holce totiž byly to poslední, co jsem chtěl slyšet. Kecy o jakýkoli holce.

Šiklo by se mě pár kaček, nevíš o něčem? Napsal jsem krom jinýho Iloně toho rána. Ne! Ty jsi totiž úplně bezprizorní člověk, Dandy, a já už toho mám dost. A je to M, pak N a potom Ě, abys věděl, MNĚ! Neumíš napsat ani to pitomé slovo. Došla mi trpělivost a už končím. Slova byly úhledně – jak taky jinak – napsaný na stohu papírků s reklamním nápisem Odol. To byla poslední kapka, Odol a její odměřená upjatost. Komandovala mě za každý nesprávný Í. Byl jsem na pokraji sil, vyhodil jsem tenkrát ten lístek do záchoda a šel pryč, nevěda kam.

Můj obchodní poradce mi ji ukázal tenkrát, když jsem byl u něj v Hrabenově na návštěvě. Ona tam stála, všela prádlo na šňůru a normálně si zpívala. Takovou jen tak nevidíš. Města jsou sice plná krásnejch ženskejch, ale tahle nezkaženost a čistota, až bych řekl naivita. Enem na vesnici. Ale ani tam už to tak není, často jsou tam ty lidi pokroucení víc než tady... No a jak jsem ji uviděl, zalitou poledním sluncem, hned jsem si vzpomněl na mýho Dandyho. Ty mě ale vůbec neposloucháš, že ne?!

Otočil jsem se na něj a zakroutil hlavou: Víš co, já vůbec nemám zapotřebí tohle poslouchat. Fakt mě nezajímá nějaký tvý romantický tlachání o vesnický holce. Zapálil jsem si cigaretu.

Hlavně na mě nevyjížděj, já to s tebou myslím dobře. Měl bys se sebou něco dělat, řekl měkce. Aha, to už jsem taky někde slyšel, je to pořád dokola: udělej se sebou něco, změň se, zlepší se! Pak ti ale taky dojde, že jsem jen „úplně bezprizorní člověk“. Vždyť to si o mně stejně myslíš! Počkej chvilku a uvidíš, že se na mě taky vykašleš. Tak to je. Nebudeš mě chtít ani vidět! Imitace Picassa nad naším stolem se zatřásla, jak jsem s bouchnutím do stolu odsunul židli. Nemysli si ale, že se bez tebe neobejdu. Máš pocit, že když mi nepředáš svý rady, oběsím se. Elita národa, co zachrání mladýho bezprizorního chudáka, ale to se pleteš. Hledej si jiný. Se mnou si už nemusíš dělat trable! S bouchnutím dveří jsem opustil jeho ateliér...

Martina jsem pak přes půl roku neviděl. To byla nejdelší přestávka v našich schůzkách. Od doby, kdy jsem ho poznal, uplynulo už devět let. Byl jsem tehdy mladej floutek. Matka mi právě zemřela a otce jsem nikdy nepoznal. Měl jsem v sobě strašnej vztek a zlost. Enormní odvaha mi dovoľovala dělat cokoliv. Zbyla mi jen stará teta a ta mě stejně nesnášela. Na nikoho jsem se nemusel ohlížet a vše mi bylo fuk. Jen mi bylo úplně jasný, že ve Lhotě u Trutnova teda nezůstanu. Prodal jsem náš maličkej zadlužený dům, sbalil zbylý prachy a jel.

Dohromady to dalo tři sta táců, což už pro mě byly slušný prachy. Našel jsem si pokoj u paní Engelsteinový, na kterou jsem narazil přes inzertní noviny.

Byla to na svůj věk furt dost pěkná ženská a podle toho vypadala taky její dcerunka. Ilona. Od prvního okamžiku, co jsem ji viděl, se ve mně něco hnulo. Vysoká, vyzáblá, krásná holka. Nohy až do nebe v jehlovejch botách, rifle, šedej svetr a rudá rtěnka. Seděla v ušáku a četla Heideggera. Holky jako ona jsem u nás neznal, ani kluky. Ti byli schopní číst nanejvýš tak Erbenovu Kytici k matuře a to jste je už považovali za génie. Ilona se pro mě stala bohyní. Už z toho, co jsem říkal, je vám jistě jasný, že to pro mě nebylo dobře. Ale já měl osmnáct let. Rozum neměl prvenství, když jsem viděl krásnou holku, co se válí v křesle, v ruce Bytí a čas.

Můj pokojík mě stál jen pár táců a já nikdy nemyslel zrovna moc dopředu. Žil jsem si slušně. Old fashioned každej večer místo smrdutýho piva, flákání po galeriích, psaní, proplouvání. Můj klid ale končil vždy tam, kde byla Ilona. Přehlížela mě. Než jsem v baru potkal Anglána Erwina. Po celodenním toulání jsem zašel do oblíbenýho podniku, objednal whisky a psal. Najednou se vedle mě zjevil – kudrnatěj, rozesmátej kluk – a prej hned *Hello, how are you?* Tak jsem řekl, že *fine*. A on hned *What are you writing?* No a já mu vysypal, co jsem věděl.

Do měsíce jsem patřil k pražské „bohémě“. Může to třeba znít zpupně, ale tak jsem se cítil. Eskalátor mých představ nikdy nevyjel do výšky, kde bych se setkával s podobnýma lidma. S bonvivánama, co žijí, pijí, píšou, kouří, radují se, až pláčou, a navíc se jim líbí moje psaní.

Gočárův Dům U Černé Matky Boží byl naším flekem. Právě tam jsem prvně poznal Martina. Látka našeho hovoru se toho večera stočila k financím – byl jsem totiž švorc. Turek Devrin Ülman pak najednou zahlíd svýho přítele a řek nám, že jej musíme poznat. A tam, na baru Café Orient, pokuřoval pán v černým kvádru s vyšívanou vestou, kterej mi byl představen jako Krásný. Martin Krásný, malíř abstraktních ženských aktů. Měl ateliér a na něm volnej gauč. Se mnou si jen potřás rukou, zasmál se a já měl kde bydlet.

Moje štěstí bylo úplný. Ilona teď se mnou trávila všecek čas. Imponoval jsem jí svými přáteli. Ona mi imponovala vším, teda nějakou dobu. Pak se věci začaly měnit a já nevěděl co s tím. Místo její nespoutanosti nastupovala nechápavá upjatost. To, co se jí dřív líbilo, ji začalo štvát. Elementární chyby, který jsem cestou tropil, se jí zdály jako nepřekročitelný vady osobnosti. Nemohla rozdýchat, že jsem bydlel na Martinově gauči, říkala, že jsem somrák a nicka. To ona byla kdysi tím, kdo mi začal říkat Dandy. Kdysi jsem jí připadal světovej, teď už ne. Ona mě zkrátka začala nesnášet, přesto, že se mě - nás - furt snažila zachraňovat.

Dandy, tak něco udělej. Nic nemělo cenu, bylo mi jak tehdy po matčině smrti. Byl jsem s Ilonou osm let. Asi s tisíci rozchody a tuctem dalších holek. Ale ji jedinou jsem miloval.

Francouzská ulice byla od ateliéru jen zastávku, a než jsem došel domů, bylo mi všecko jasný. Emailový stěny na chodbě mi ten den obzvlášť silně zvedaly žaludek. Bydlel jsem tu asi rok. Lorenz, další můj kumpán, mi totiž sehnal práci v antikvariátu a já získal zašívárnu a plat. Iloně se to ale pořád zdálo málo. Furt na mě tlačila, že prej bych měl směřovat výš. Co ona věděla? Knihu mi vydat nechtěli, a abych psal nějaký blbosti... Tím lístkem Odol to s Ilonou definitivně skončilo. Proto jsem ten sám večer tak vyjel na Martina. A neprávem. To mě štválo, ale sílu omlouvat se a plazit se jsem neměl, tak jsem vypověděl nájem a utekl. Áčkem jsem dojel na Dejvickou, pak autobus a den po obou scénách jsem dorazil na Gatwick.

Tam jsem zavolaal Erwinovi, že jsem v Londýně a jestli neví, co bych tam moh' dělat. A on že Ronald, jeho brácha, něco najde, že on si ví rady. Dostal jsem barmanskej flek v Soho a byt v East Endu a tři měsíce jsem se potuloval po Londýně. Potkal jsem tak jednu Slovincu jménem Nina. Krásná, plamenná a já měl náplň pro pár nočních schůzek. Nic míň, nic víc. Pro ni ale ano. Už jsem si v Anglii začal zvykat a Nina mi čím dál víc prokazovala svou náklonnost a důvěru. Tak jsem udělal, co je u mě zvykem. Zašel jsem poděkovat Erwinovi a Ronaldovi, zamával East Endu a sbalil kufry. Ještě jsem ale necítil touhu po Praze, bál jsem se setkání s Martinem. Kupodivu i mí přátelé mi poslední roky připadali jako kecky, ne jako živly, kterými bývali.

Se vzpomínkou na Ninu jsem koupil lístek na letadlo a odletěl k moři, do Slovinska. Rozvrzaná postel v motelu u cesty, skvrny na zdech, co zdvihaly žaludek. Zažloutlej ručník. Evakuační plán na dveřích ztratil barvu už před léty. Ale na víc jsem v té chvíli neměl. Červenec byl v plným proudu, ale práci jsem nenašel. Myslel jsem, že to půjde, ale eso jako Erwina jsem tentokrát neměl. S penězma jen na cestu a pár dní jsem vlakem dojel do Říma.

Lazio byl skvělej kraj a já si v něm jako pingl vydělal tolik, že jsem dva týdny moh' cestovat. A že jsem cestoval. Francii jsem projel od východu na západ hned potom, co jsem projezdil Itálii. Na řadu přišla i Litva. Tam jsem právě seděl a popíjel silný kafe, když zavolaal Martin. Ptal se, kde jsem, a prý ať se vykašlu na uraženost a sejdu se s ním. Neváhal jsem. Elenina kavárna u Baltu je sice krásný místo, ale já na letadlo spěchal jako nikdy předtím. Se strachem, jak bude setkání vypadat, jsem se ho druhý den vydal překvapit do Orientu.

A podařilo se. Jen neseděl na baru jako obvykle. Seděl vedle piána, po boku mladou holku. Krásnou holku. Přijal mě, jako by se nikdy nic nestalo, a představil mi ji. Emilie Radová. Byla Iloniným opakem, jak jsem potom poznal. Těžko definovatelná, sama sebe nepopírala. Martin ji, že byla tak sladká, překřtil. *Říkej mi Candy*, prohodila a se mnou se zatočila zem. I ona vypadala, že už o mně někdy slyšela. Podíval jsem se na Martina a on se jen usmál: *Radosti života jsou nevyzpytatelné, objeví se a zase zmizí*. Ten večer jsem Candy poznal víc. K mému údivu to nebyla hloupá vesnická husa, která si hraje na princeznu Husopasku. Ale byla tak nějak životaplná. *Cukrkandlová dvojice Candy a Dandy*, říkala se smíchem.

Oživil jsem s ní i já. Zase jsem psal. Předčítal jsem jí a ona mi vyčítala pochmurnost postav. Každou chvíli jsme se milovali. Ona se pak bouřlivě smála. Připadal jsem si tolik odlišně. Ale na jedinej moment jsem nepřestal myslet na to, že to musí jednou skončit. Že to nevydrží. Martinovi jsem tyhle myšlenky jednou svěřil a on mi řek', že se nemám trápit, bude to dobrý. Že jsem si prošel kdovíčím a nikdy jsem nebyl šťastnej, je to pro mě nový. Ale já to necítil. I když jsem věděl, jak je Candy skvělá, jak do mých žil vlívá krev a jak ji miluju, šílel jsem. Každou sekundu mě mučila myšlenka na to, že ji opustím a že to tentokrát nebude tak lehký.

Šílenost toho pocitu, kterej se dral z nitra mého srdce, mě dotlačila až sem. Opravdu jsem To chtěl udělat. Odhodlával jsem se k Tomu týden, bylo mi jasný, že to pro ni bude nejlepší. Ě, vzpomněl jsem si ještě na Ilonu. Ve slově mně jsem tentokrát neudělal žádnou chybu. Starej dopisní papír jsem položil na stůl a odešel jsem. Kolem krku jsem si uvázal smyčku. Tu jsem přivázal na zábradlí starýho železničního mostu, rozepjal ruce a vykročil do prázdna. Íkaros nepadal rychle. Lano povolilo a já letěl rovnou do Vltavy. Žbluňk. Ve vodě mi to došlo.

Ženy, konflikty, láska, smrt i život. Před vším jsem vždycky utíkal, ale nikdy jsem neutek'.
I teď jsem skončil stejně. Bylo totiž jedno, jestli jsem se rozjel do cizí země nebo ke smrti.
Všude jsem totiž hledal vykoupení a myslel si, že útek mi dá novou šanci a ta pak zas nevyšla.
Odtud vše vedlo až na Vyšehradskéj železniční most. Nejde o to, kde jsi, štěstí se nedá dohonit.
To je totiž v jazycích celého světa k nalezení jenom v okamžicích skrytejš mezi řádky.
A já přežil. A ne, nejsem šťastnej. Vím ale, že jsem byl a že zas budu, jen musím správně číst.